

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones mediocres sancti Bonaventure de tempore

Bonaventura <Sanctus>

Argentine, 14. III. 1496

Dominica intra octauas natiuitates [christi].

urn:nbn:de:hbz:466:1-31133

Do. infra oc. na. chxi

qui nō solū hoc festū in^{te}ba
buit. sed foris in p̄sepio qđ
erexit. De q̄rta inhabita
tione q̄ est p̄ sacri altar̄ par
ticipationē. dz. iij. Regū. viij.
Impleuit glia domū dñi. et
ait Salomon. Dñs dixit. vt
habitaret in nebula. z Joh.
vj. Qui māducat meā car. et
bibit meū san. zc. vsq; ibi. in
me manet z ego in eo. Et a
poca. iij. Ego sto ad ostiū z
pullo zc. Bern. Sacm̄ cor
poris et sanguis p̄ciosi duo
opaf in nob. vt videlicet z sen
sum muniat. z in grauiorib;
petis cōsensum oīno tollat.
Siq; n̄m nō tam sepe mō
nec tam acerbos sentit mo
tus iracūdie inuidie luxurie
aut ceteroz h̄mōi. ḡfas agat
corpi z sanguini. qm̄ h̄tus sa
cramēti opaf in eo. Habeo
p̄bū sed in carne. z mibi ap
ponit veritas sed i sacramē
to. Angelus ex adipe frumē
ti saginat z nudo saturatur
grano. me oportet interim q̄
dam sacramenti cortice esse
stentum. panis furfure l̄fe
palea. velamine fidei. et hec
talía sunt q̄ gustata afferunt
mortē. si nō de primitiis spi
rit̄ quātulūcunq; accipiāt
condimentuz. Deniq; absq;

spiritu. z sacramentū ad iu
diciū sumit. z caro non pro
dest quicq;. z l̄ra occidit. et si
des mortua est. Sed spiri
tus est q̄ vinificat vt viuā in
ip̄is. at quantalibet sane ha
bundātia sp̄is pinguescat.
ista oīno nō pari iocūditate
sumunt. cortex sacramenti z
adeps frumēti. fides et spe
cies. memoria z p̄sentia. eter
nitas z temp̄. vultus et spe
culū. imago dei z forma ser
ui. Nempe in his oīib; fi
des locuples. intellect̄ pau
per. Carne igit̄ pascimur. ca
ro enim ch̄risti vere est cib̄.
Amen.

Dominica infra octa
uas natiuitatis xp̄i.

Wanto

q̄ tempore heres
parvulus est ni
hil differt a ser

uo zc. Galat. iij. Heres iste
parvulus. id est. humil̄ ch̄ri
stus est. qui vt nos heredes
regni celest̄ institueret. a ser
uo nihil se differre ostendit
in quattuor. scz in carnis as
sumptione. in baptismi susce
ptione. in pedū discipulorū
suoruz ablutione. in crucis
passione. Unde p̄sus. Cor/

pus. baptisimus. lotura pe/
dū. cruciat⁹. A seruo differ/
re nihil te xpe pbant hec.

Igit pma ostensio fuit in
Incarnatiōe qñ verbuz caro
factū est. et ha. in nobis. tūc
em̄ seruilē psonā nobis ostē
dit Phil. ij. Qui cū i forma
dei esset zc. vsqz ibi. sz exina/
niuit semetipm formā serui
accipiēs. In hac seruili for/
ma paruul⁹ nat⁹ est nob z fi/
lius dat⁹ est nobis. In hac
paupratis forma pānis ē in/
uolut⁹ z in p̄sepio a m̄re pau/
pere reclinat⁹. In hac mise/
rie z infirmitat̄ n̄re forma p̄
mos edidit vagit⁹. z fluctibz
temptationū seculi est expo/
situs. sicut moyses Exodi. ij
Lunqz aperuisset fiscellā et
vidisset in ea puulū vagiētē
miserata ei⁹ ait. De infanti/
bus hebreoz est hic. Per fi/
liā pharaonis possum⁹ acci/
pere gloriā mundanā. q̄ ma/
xime cōsistit in nobilitate ge/
neris. Osee. viij. Gloria eoz
ab utero z a partu z a conce/
ptu. Hi signati sunt Johis
ix. p̄ cecū a natiuitate. z vere/
cecus a natiuitate efficitur.
q̄ de nobilitate nataliū suo/
rū gloriat⁹ Qd̄ olim faciebāt
reges. nūc autez plebes bu/
miles. s. Dachab x. Scri/
psit demetrius ionatbe. In/
terroga et disce q̄s sim ego.
vsqz ibi. quia bis in fugā cō/
uersi sunt patres tui in ter/
ra sua. Et reges olim natalē
suum obseruabāt z cuz ma/
gna gloria celebrabāt. nō at/
tendentes q̄ tam regi q̄ ser/
ui natiuitas vna est. Sap.
vij. Nemo em̄ ex regibz ali/
ud habuit n. in. Secūda
ostensio fuit in baptismatis
susceptiōe. vbi se rex sub mi/
lite. domin⁹ sub seruo. spon/
sus sub amico. iudex sub p̄/
cone hūillauit. Reuera ma/
gna fuit humilitas. q̄ cū ce/
teris pctōribz saluator no/
ster ad baptismū iobānis la/
uandus venit. q̄ erat agnus
innocēs z peccata mūdi tol/
lere venit. vnde baptista ex/
pauescens ait. Ego a te de/
beo baptizari. z tu venis ad
me. Multiplicem ob cau/
sam saluator a iobāne bapri/
zatus est. vt fm̄ hominē z iu/
sticiam z legis humilitatem
impleret. vt iobānis bapris/
ma cōprobaret. vt i lauacro
credentiū aduentum sancti
spiritus manifestaret. vt tu
non dedigneris suscipe ba/
prium domini cū ipse susce/
c 3

pus. baptisimus. lotura pe/
dū. cruciat⁹. A seruo differ/
re nihil te xpe pbant hec.

Domini. infra octa. nati.

perit. baptisimū serui. Quod est contra superbiētes de vite sanctitate. quales sunt hypocrite. qui putant se baptisimo penitētie propter falsas iusticias suā nō idigere. De quibus Proverb. xxx. Est generatio que sibi munda videt et tamen nō est lota a sordibus suis. De hac generatione fuit ille phariseus quē ait intra se. dicens. Vici esset propheta. Luce. vij. Et ille qui stans in templo dicebat. Non sum sicut ceteri hominum. Luce xvij. Et quōs tam mundus in hac vita. nisi semp magis ac magis sit mūdandus. Joh. xv. Et eum quē fert fructū pariterme purgabit ut fructus plus afferat. Nunquā in nobis supflua erit sanctitas. quā diu in nobis regnat mortalis infirmitas. Sed magna est superbia et presumptio in hypocritis et falsis religiosis. Ili do. Hypocrita vba sanctorum habet. et vitā nō habet. Omnia vicia possunt a simplicibus perpetrari. simulatio vero et hypocrisis nō committitur nisi a male astutis. quibus bene diuina voce dicit. Ne vobis hypocrite quē similes facti estis sepulchris dealba-

tis. Tales paruuli sunt beredes luciferi Tercia ostēssio humilitatis et seruitutis christi fuit in pedibus discipulorum ablutione. Lauit enim pedes eorum dñs et magister. ut ostēderet se in hunc mundū venisse ministrare nō ministrari. Luce. xxij. Ego autē in medio vestrum sum sicut quē ministrat. In hoc ostēdit perfectam humilitatem. et magnum dat exemplū prelati in quacūq; dignitate positus. ne contra subditos suos intumescat. ex hoc quod magistri et domini verboten^o vocant^r Utrum autē ita sit realiter. quōs nouit nisi solus deus. quod occulto iudicio multi prelati vix possent esse subditi. et multi subditi digne ac rationabiliter possent esse prelati. Quis prelatorū audeat dicere secunda consciētia subditis suis. Vos vocat^r me magister et domine. et bene dicit^r. sum etenim. Sunt enim multi per intrusionem. per adulationem. per partium diuisionem. per subordinationem et pecunie intercessionem. De quibus quod vere magistri ac domini sint. nec bene dicit^r. nec probabiliter opinatur. De quē

bus Osee. vii. Ipsi regnauerunt et non ex me. principes exciterunt et non cognoui. Quod exponit Gregorius in cura pasto. dicens. Ex se natus et non ex arbitrio summi rectoris regnant. qui nullis fulti virtutibus. nequaquam diuinitus vocati. sed sua cupiditate accessi. culmen regiminis rapiunt potius quam assequantur. Quos tamen internus iudex et prouehit et non cognoscit. quia quos permittendo tollerant. profecto per iudicium reprobationis ignorat. Nota quod sicut iohannes baptista christi humilitatem ammirando expauit et diceret. Ego a te debeo baptizari etc. ira et Petrus cum diceret. Non latus mihi pedes in eternum. Dagne enim humilitatis est exemplum lotio pedum.

Quarta ostensio fuit in crucis passione. quam mors turpissima fuit et personis seruilibus destinata. Hic se diuina maiestas quasi totam exinanit et potentiam suam fortitudinis abscondit. Abacuc. iij. Ibi abscondita est fortitudo eius. Hic heres regius in ultimo gradu vilis et abiectiois stetit. Isaie. liij. Et cum se-

leratis reputatus est. Exhibuit autem christus nobis hanc humilitatem contra concupiscentiam mundane vite. et contra superbiam mundane glorie. prima Iohannis. ij. Filii nolite diligere mundum quoniam omne quod est in mundo aut est concupiscentia carnis. aut concupiscentia oculorum. aut superbia vite. Glossa. Concupiscentia carnis est desiderium omnium quod ad voluptates et delicias pertinet. vitibus potest et concubitus et cetera huiusmodi. Concupiscentia oculorum est in spectaculo et rebus delectabilibus et curiosis. Superbia vite est cum quis se iactat de honoribus familiaribus. multis diuitibus et amicis. Per hec tria amissimus hereditatem nostram in primis parentibus. Adam enim cibum veritatem concupiuit. Voluit esse sciens bonum et malum sicut deus. Sed hec tria vicit christus. Non enim temptatus est concupiscentia panis. Non descendit de pinnaculis. Noluit extolli super regnum mundi. et nihil se differre a seruo ostendit in huius mundo. Sed huius usque ad presentem tempus a patre. qui eum a mortuis suscitauit. dicens illud Psalmi. Postu-

Domini infra octa. nati

la a me et dabo tibi gen. heredita. tu. et possess. tu. ter. terre. Tunc enim Christus possessionem suam et hereditatem suam intravit. quoniam eum deus in dextera sua collocavit et heredem omnium seculorum constituit. Amen

De eadem dominica.

Ecce positi

us est hic in ruinam et in resurrectionem multorum in israel et in signum cui traditus est. Lu. ij. Puer iste positus est nobis in signum castitatis in conceptione. in signum humilitatis in conuersatione. in signum caritatis in passione. in signum immortalitatis in resurrectione. Contradicit autem his signis peccatores. signum diaboli et imaginis et characterem bestie habentes videlicet luxuriosi. superbii. inuidi. deliciofi. Vanus. In signum nobis datus est puer iste salus. Cui traduntur quod luxuria stimulantur. quod corde tumentem leuantur. quod delicias imitantur. quod liuorem meditantur. Igitur primo positus est in signum castitatis in conceptione. Isa. vij. Pete tibi signum et cetera. vsque ibi. Ecce ego concipiet et pariet filium. Blosa.

Jesus sic non corporaliter concipitur et non claudit nisi in utero virginali. ita nec spiritualiter concipitur nisi in casta mente. et sic virginitas marie non poterat esse signum sine fructu proliis. sic nec castitas sine fructu boni operis. Vanus etiam signum virge aaron fuit in flore et in fructu id est. in castitate et bono opere. Grego. in omelia. Sicut lumbi. Probat quod nec castitas aliquid valet sine bono opere. nec opus bonum sine castitate. Signum castitatis heu itaque ubique traditur. etiam ab hominibus habitu et professione sanctificatis. Ezech. xxvij. In multitudine iniquitatum tuarum. polluisti sanctificationem tuam et ad omne caput vie edificasti signum prostitutionis tue. Per caput accipitur principium cuiuslibet rei. et vere luxuria est principium omnium vitiorum malarum que quotidie nouas vias sibi facit. in quibus ambulant iuuenes et senes viri et mulieres. parui et magni. Nec est sagena diaboli in qua omne genus hominum ad se trahit. ita quod nec paruuli pisciculi euadant. sicut in his in quibus malicia supplet etatem. Abacuc. i. Propterea immolabit

2
 sagene sue rē. Item in si-
 gnum humilitatis. qd etiā ab
 ipa natiuitate sua. 7 a p̄mis
 cunabulis oñdit. Lu. ij. Et
 hoc vobis signū. Inuenietis
 infantē pannis inuolutus 7
 reclinatū in p̄sep̄io. Et hoc si-
 gnū non solū in natiuitate.
 sed ex totius vite sue p̄uersa-
 tione oñdit. 7 fidelibz suis in
 exemplū posuit Math. xj.
 Discite a me qz mitis sum 7
 humilis rē. Beat⁹ qui hoc si-
 gnum habuerit scriptum in
 fronte sua. qz heres regni ce-
 lestis erit in primo. Math.
 v. Beati paupes spiritu. id
 est humiles. qm̄ ipoz est re-
 gnū celoz. Sed heu huic si-
 gno valde resistit p̄ filios su-
 perbie. 7 signa eozuz multi-
 pharia 7 notabilia. Que tñ
 detestant hūiles corde. De-
 ster. xij. Tu scis infirmita-
 tem 7 necessitatē meā. qz ab-
 ominer signū superbie 7 glo-
 rie mee qd est sup caput me-
 um rē. Urinaz hoc dicerent
 pulchre mulieres 7 nobiles
 natales. q̄ tot et tanta signa
 sue supbie multipliciter mani-
 festant in ornatu. in actu. in
 verbo. in gestu. i loco. De q̄-
 bus omnibz Isa. iij. Pro eo
 q̄ eleuate sūt filie syon 7 am-

bulauerūt extento collo rē.
 Econtra signa humilitatis
 christi notant Lu. ij. Inue-
 nietis infantē pannis inuo-
 lutum rē. Infans fuit cōtra
 superbiā in verbo. p̄nosus
 contra superbiā in ornatu.
 inuolutus cōtra superbiā
 in actu 7 corpis gestu. Pro-
 uerbio. vj. Homo apostata
 vir inutilis gradit ore puer
 so. annuit oculis. terit pede.
 digito loquit rē. Positus ē
 in p̄sep̄io contra superbiā
 in loco. Luce. xij. Recum-
 be in nouissimo loco. quod
 similiter in cruce fecit. quasi
 nouissimus virozū. Item
 in signum charitatis q̄ om-
 nia suffert. 7 hoc in passione
 valde eminēter posuit. Tre-
 norū. iij. Posuit me quasi si-
 gnum ad sagittā rē. Daci-
 me em̄ charitatis signū fuit
 q̄ tot sagittas improperioz
 irrisionū. spuz 7 colapbo-
 rum dignatus est sustinere.
 Hoc exemplo nosipos po-
 nere debem⁹ in oñsione ca-
 ritatis. 7 p̄ christo omnia su-
 stinere. ij. Corinth. xj. Susti-
 netis em̄ si quis in faciē vos
 cedit rē. Stare enim debe-
 mus quasi signū p̄tra multi-
 plices sagittas. Contra

Do. infra octa. natiui

sagittas temptationū z casti-
gationū diuinaruz. Job. vii.
Sagitte dñi in me sunt qz
indignatio ebibit spiritum
meuz. Item contra sagit-
tas irritationū et puocatio-
num humanaruz. Ps. Filij
hominū dentes eorū arma
z sagitte z lingue eoz gladi-
acutus. Item cōtra sagit-
tas temptationū z infestati-
onū diabolicaruz. Eph. vii.
In om̄ibz sumentes scutuz
fidei zc. vsqz ibi. in quo possi-
tis om̄ia tela nequissimi ig-
nea exinguere. Cōtra tā
multiplices sagittas stat ca-
ritas quasi signum inuola-
bile. Unde Aug⁹. Caritas
inter opprobria segura est. in-
ter odia benefica. inter iras
placida. inter insidias inno-
cens. in iniquitate gemens.
in veritate respirans. Isido.
de summo bono. Quis nō/
nulli fide z opibus sanctis vi-
deatur esse pares. tamen qz p-
uantur caritate fraterne di-
lectionis. nullū habet incre-
mentū virtutis. dicēte aplo
Si tradidero corpus meū
ita vt ardeam. caritatē autē
nō habuero nihil mihi pro-
dest. Quia tanta est virt⁹ ca-
ritatis vt etiā pphetia z mar

tyrū sine ip̄o nihil eē credā-
tur. Sed huic signo dicitur.
per odiū p rancorez. p vult⁹
obductionē. z qñqz p occul-
tā traditionē. Math. xxvii.
Traditor autē de eis signuz
di. zc. Isido. Nō poterit de-
um diligere. q̄ in p̄mi dile-
ctōe noscitur errare. xps est de-
us z bō. totū q̄ xpm non dili-
git q̄ hoīez odit. Sed signa
odij multa sunt. Itē in si-
gnū immortalitatis in resurre-
ctione. Ps. Fac mecum signū
in bono vt vi. q̄ me od. z pf.
iudei. s. z pagani z oēs incre-
duli. q̄ pfundent ex h signo
in die iudicij. qñ fulgebūt in-
sti sic sol in regno p̄ris eoz.
ip̄i vero sic nigredo olle faci-
es p̄bustas z corpora vmbrosa
habebūt. Glia resurrectionis
est signū Ione p̄phe. Sicut
em̄ ionas tercia die in aridā
euomif. ita xps tercia die in-
soliditatē immortalitatis susci-
tat relicto mari vite mortal-
z fluctibus seculi z de v̄tre in-
feri exiēs. Ut q̄ z nos i resur-
rectione generali in aridā be-
ate immortalitatis euomamur
dicamus dño singillatim. Fac
mecum signuz in bono. Om̄ibz
signis desiderabili⁹ ē signū
port⁹ qñ naufrag⁹ videt por-

tū. z pede terit aridā. ps. In
flumie p̄trāsibūt pe. ibi le. in
īpo. Qd̄ bñ signatū habem⁹
ī filijs isrl. q̄ trāsīto mari ru-
bro. ad cantica exultatōis et
leticie sūt p̄uersi. Huic autē si-
gno p̄tradicit p̄ signū trāsī-
torie leticie et t̄palis gaudij.
De q̄ Sap. ij. Venite ḡ co-
ronem⁹ nos rosas añq̄ mar-
cescāt. nullū p̄tuz sit qd̄ non
p̄trāseat luxuria n̄ra. nemo
nost̄z exors sit luxurie n̄re.
vbi q̄ relinq̄m⁹ signa leticie.
vbi luxuria amatoz mōdi de-
scribit̄. a iuuetute. a vino. ab
vngent̄. a coronis rosarū. a
luxuria. a societate p̄niciosa.
Poeta. Disereq̄ breuissi-
ma vita. Portio dū bibimus
dū ferta z vngenta puellas.
Pocim⁹. obrepit nō intelle-
cta senect⁹. Posit⁹ est ḡh in
ruinā pctōz z in resurrectio-
nē iustoz. ps. Jō nō resur-
gūt ipi. in iu. neq̄ pec. zc. A.

Dñica infra octa. Ephis.

Mecro

b vos fr̄es p̄ mise-
ricordiā dei vt
exhibeat̄ copa v̄ra hostiā vi-
uentē. scām deo placētē. ra-
tionabile obsequiū v̄m zc.

Roma. xij. Distinctio ptz ex
textu. videlicet vt offeram⁹
nos deo in hostiā viuētē p̄ fi-
dei deuotionē. in hostiā san-
ctā p̄ spei elevationē. in ho-
stiā dō placētē p̄ dilectionē.
in hostiā rōnabilē p̄ discreti-
onē. Vñ p̄. Hostia siq̄ deo p̄
te dat̄. expedit vt sit. viuens
sectā. placēs. sal rōnis habēs

Igit̄ viuētē hostiā offer-
re debem⁹ deo ex nobis ipis
p̄ fidei deuotionē. Fides ei
est p̄ quā viuim⁹ deo z mori-
mur mūdo. Ro. vj. Exhibe-
te vos tanq̄ ex mortuis vi-
uentes zc. Tūc em̄ q̄ ex mor-
tuis viuere incipim⁹. cū p̄ fi-
dei deuotionē ad bñ op̄an-
dū p̄ualescim⁹. Fides ei sine
op̄ibz mortua ē. vt d̄z Jac. ij.
Sifr et bona opa sine fide.
Fido. Qui p̄ fidē cognitōz
dei hñt z op̄ibz obscurantur
exemplū balaam sequunt̄. q̄
cadens ope. apertos oculos
habuit in p̄templatiōe. Fi-
des hostias nostras reddit
viuidas. ac deo acceptas. q̄
quanto simplicior z deuoti-
or extiterit. tanto viuacior z
gratior deo erit. Hebreozū
xj. Fide plurimam hostiam
Abel deo q̄ Layn obtulit.
Plimā. i. plus acceptabilez.